

Ֆարիատը ժպտաց, իսկ Որսորդը ծիծաղեց:

Մըհեն մինչեւ մահ մնաց պարզամիտ, անշահախնդիր եւ բարի: Նա այն կիսախելագարներից էր, որ իրանց գծութիւններով արտայայտում են մի տեսակ իմաստութիւն:

Մարօն մօտեցաւ, առեց ոսկիների քսակը: Նա ամուսնու եւ գանձապահն էր, եւ տնտեսը: Ոչ ոք չէր կարող մտածել, որ մի այնպիսի կրակոտ, անսանձ, կամակոր աղջկանից, որպիսին Մարօն էր իր մանկութեան հասակում, կարող էր այժմեան խելացի լրջմիտ տանտիկինը դառնալ: Նա գրաւել էր իր ամուսնու թէ՛ սերը, թէ՛ յարգանքը: Մարօի մանկութիւնն անցաւ առանց կրթութեան, որովհետեւ մօրից որբ մնալով, մնաց միայն հօր խնամակալութեան ներքոյ: Իսկ հայրը այնքան զբաղուած էր ուրիշ գործերով, որ աղջկայ վրայ մտածելու ժամանակ չուներ: Իսկ յետոյ, երբ Որսորդը փոքր-ինչ թեթեւացաւ իր գործերից, եւ երբ Մարօն արդէն հասուն օրիորդ էր, այդ ժամանակ միայն սկսեց հոգ տանել նրա կրթութեան վրայ: «Ֆարիատը սովորում է, որ քեզ արժանաւոր այր դառնայ, դու էլ պետք է սովորես, որ նրան արժանաւոր կին դառնաս», – ասում էր նա իր դստերը: Մարօն ոչ այնքան տնային վարժապետների շնորհիւ, որքան իր ջանքերով եւ ինքնակրթութեամբ այնքան զարգացաւ, որ կարողում էր հայոց լրագիրներ, կարողում էր նոր լոյս տեսած գրքեր, եւ շատ հարցերի մասին այնքան ճիշտ, ինքնուրոյն դատողութիւններ էր յայտնում, որ շատերին զարմացնում էր: Ոչինչ բանի նա այնքան անհամբերութեամբ չէր սպասում, որքան թղթատարին, որ նոր լրագիրներ եւ գրքեր ստանայ: Նա արդէն երկու զաւակների մայր էր, մի աղջիկ, որ գրկումն էր եւ մի տղայ, որ սկսել էր ման գալ:

Ֆարիատի մայրը շատ վաղ վախճանոնեցաւ, նա իր որդու բախտաւորութիւնը չտեսաւ: Նրա քոյրերը՝ Մարիամը եւ Մագթաղը, մօր մահից յետոյ մնացին բոլորովին որբ եւ անտէր: Որսորդը առեց նրանց իր հոգաբարձութեան ներքոյ, պահեց, մեծացրեց եւ մարդու տոնեց:

Որսորդի միւս որդեգիրը, Յասօն, բնակւում էր Կ... գիւղում, Դուշմանայ լեռների մէջ, ուր առաջին անգամ բնակութիւն հիմնեց Որսորդը, երբ Սալմաստից տեղափոխուեցաւ Աղբակ: Յասօն այժմ այնքան մեծ ընտանիք ուներ, որքան մեծ թողով չորքոտանիք, ինչպէս սովորութիւն ուներ Մըհեն ծաղրել նրան: Ամէն տարի մեծ քանակութեամբ ոչխար, իւղ, պանիր եւ բուրդ էր վաճառում:

Եւ այսպէս, Աղբակը, վիշապների արիւնտ երկիրը, ուր այդ գազանները տարիներով լափում կլանում էին, եւ երբեք չէին յագեցնում, այժմ դարձել էր խաղաղ, բախտաւոր մի երկիր, ուր շինականի թէ կայքը, թէ կեանքը բոլոր-